Дзвінскі ўзгорак

*Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь*

**ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №17 (104)
ЛІСТАПАД 2019 ГОДА**

ПРАТЭСТ

БАЙКОТ У ШЭВІНА

Жыхары вёскі Шэвіна Віцебскага раёну скарысталіся сёлетнімі выбарамі, каб хоць неяк паўплываць на ўладу і паспрабаваць вырашыць сваю праблему. Некалькі грамадзянаў напісалі адмову ад удзелу ў галасаваньні...

Цягам пяці гадоў вяскоўцы намагаюцца вярнуць сабе права хадзіць старой наўпроставай дарогай, якую прысабечыла сабе адміністрацыя санаторыя «Лётцы».

Людзі не зьбіраюцца езьдзіць па дарозе на машынах: абы дайсьці да станцыі, крамы ці пошты ў Малых Лётцах. Таму просяць, каб кіраўніцтва санаторыя не зачыняла хаця б невялікую брамку. Акружная дарога ў два разы даўжэйшая, а ў вёсцы шмат пэнсіянэраў. Каб неяк скараціць шлях, вяскоўцы праклалі ўздоўж санаторнай агароджы сьцежку праз лес. Шлях ня толькі павялічыўся, але стаў небясьпечны.

Да каго толькі ні зьярталіся шэвінцы, каб вярнуць сабе права хадзіць па дарозе, якую будавалі іхнія продкі. Некаторыя жыхары вёскі адпрацавалі ў санаторыі па 40-50 гадоў, а цяпер ня маюць права хадзіць дарогай напрасткі.

Як кажуць вяскоўцы, адміністрацыя зрабіла гэткі выгляд, што дарогі тут ніколі не было. Насамрэч дарога існавала з даваенных часоў.

«Колькі мы тут жывём, заўжды па гэтай дарозе хадзілі. Мы жывыя сьведкі таго, што гэта дарога была. Я на свае вочы бачыла плян санаторыя «Лётцы», на якім тэрыторыя за дарогай не ўваходзіла ў склад санаторыя. У 1996 годзе склалі новы плян, «фількіну грамату», па якім тэрыторыя адышла санаторыю. Нам не патрэбны санаторый, але няхай нам пакінуць дарогу, каб людзі вольна маглі хадзіць», – кажа старэйшына вёскі Антаніна Зайцава.

А Ніна Карнышава жыве ў вёсцы 62 гады. Яна расказвае, што яе дзед будаваў самы першы корпус санаторыя, а калі пачалі разбудоўвацца, дарогу крыху перанесьлі і яна засталася пешаходная.

«Але яны забралі і пешаходную.І цяпер мы ходзім уздоўж плоту па сьцяжынцы, якую вытапталі самі людзі. А калі дождж, а калі зіма? Я пісала і прасіла даць нам ключы, бо 17 чалавек з вёскі працуе ў санаторыі. Дырэктар напісаў мне, што будзе разглядаць пытаньне. Нам далі нават пропускі з фотаздымкамі. Але, як толькі адбылася рэгістрацыя ў БТІ, усё скончылася…» – распавядае Ніна Карнышава.

Старэйшына вёскі Антаніна Зайцава прызнаецца, што пісьмова адмовілася ад удзелу ў выбарах.

«Мы пяць гадоў ваюем за гэтую дарогу, але для нашай вёскі ніхто нічога не зрабіў. А дэпутатаў, якіх мы раней выбіралі, мы ніколі ня бачылі. Мы вырашалі, што ня пойдзем, пакуль ня вырашаць нашыя пытаньні. Мы нікога не агітавалі, кожны вырашаў самастойна», – кажа жанчына.

Яшчэ адна вяскоўка Валянціна Кучмарова зьдзіўленая, чаму аніводнага разу ўлады не прызначылі сходу для вырашэньня праблемы.

«Вёскі нібыта не існуе. Атрымалася, што мы апынуліся ў зоне адчужанасьці. Нас, атрымліваецца, пазбавілі права голасу», – мяркуе Валянціна.

«Крыўдна: нас нібыта зьвяроў піхнулі ў балота. Ну, добра, я крыху рухаюся. Але ў нас ёсьць абсалютна хворыя людзі. Хоць неяк ім праз гэтыя веснічкі можна было дабрысьці да крамы ці пошты, а вакол хадзіць і страшна, і цёмна», – выказваецца яшчэ адна нашая суразмоўца 70-гадовая Раіса Марчанка.

«Але што заслужылі ўсе нашы жыхары? Што мы сабакі? Зрабілі з нас «падзаборных» людзей», – падсумоўвае жыхарка Шэвіна Валянціна Іванова.

Ян Сьведка

ІНІЦЫЯТЫВА

ЗЬВЯРТАЙЦЕСЯ ДА ДЭПУТАТАЎ

Віцебскі райвыканкам адказаў на зварот прадпрымальніка Максіма Жукава, які прасіў перайменаваць вуліцу Савецкую ў Вялікіх Лётцах. Прадпрымальнік прапаноўваў надаць ёй імя славутага батаніка Адамава. У адказе сьцьвярджаецца, што райвыканкам некампэтэнтны ў гэтым пытаньні — трэба зьвяртацца да дэпутатаў...

Намесьнік старшыні Віцебскага райвыканкаму Сяргей Дзьмітрыеў спасылаецца на п.2 арт.20 Закону «Аб найменьнях геаграфічных аб'ектаў», паводле якога перайменаваньне вясковых вуліц уваходзіць у кампэтэнцыю мясцовых Саветаў дэпутатаў. Закон таксама замацоўвае права грамадзян уносіць прапановы аб перайменаваньні пасьля правядзеньня мясцовага сходу або мясцовага рэфэрэндуму (арт.15).

«Прапановы разглядаюцца мясцовымі Саветамі цягам трох месяцаў ад дня паступленьня», — дадаецца ў адказе.

Чыноўнік тлумачыць у сувязі з гэтым, што пісьмовы зварот можа застацца без разгляду па сутнасьці, бо ўтрымлівае пытаньні, якія не падлягаюць кампэтэнцыі арганізацыі.

«Для вырашэньня пытаньня аб перайменаваньні вуліцы Савецкай у вуліцу Ўладзімера Адамава ў вёсцы Вялікія Лётцы Віцебскага раёну вам неабходна зьвярнуцца з адпаведнай прапановай у Лятчанскі сельскі Савет дэпутатаў», — піша ў адказе намесьнік старшыні Віцебскага райвыканкаму.

Дарэчы, Віцебскі райвыканкам месьціцца ў Віцебску на вуліцы Савецкай Арміі, 3.

**Зьміцер Міраш.
"Віцебская Вясна"**

ПРАВАСУДДЗЕ

СНАРАЎ НЯ ЛІЧЫЦЬ СЯБЕ ВІНАВАТЫМ

У Віцебскім абласным судзе працягваюцца слуханьні крымінальнай справы ў дачыненьні былога кіраўніка Шумілінскага раёну Аляксандра Снарава. Ён абвінавачваецца ў атрыманьні хабару, службовым падлогу, злоўжываньні службовымі паўнамоцтвамі – агулам па пяці артыкулах Крымінальнага кодэксу (арт.242, ч.3 арт.424, ч.3 арт. 426, ч.2 арт.427, ч.2 арт. 430). Справу разглядае судзьдзя Тацяна Дашкевіч.

Былога старшыню Шумілінскага райвыканкаму абвінавачваюць ва ўхіленьні ад пагашэньня крэдыторскай запазычанасьці, у злоўжываньні службовымі паўнамоцтвамі і іх перавышэньні, у службовым падлогу з мэтай скажэньня справаздачнасьці і ў атрыманьні хабару паўторна альбо ў буйным памеры.

Аляксандар Снараў ня ўтрымліваецца пад вартай. У якасьці меры стрыманьня да яго ўжытая падпіска аб нявыезьдзе.

Паводле матэрыялаў справы, ён злоўжыў уладай і перавысіў службовыя паўнамоцтвы, будучы старшынём райвыканкаму. А ўхіленьне ад пагашэньня крэдыту, службовы падлог і атрыманьне хабару ўчыніў на папярэднім месцы працы, калі займаў пасаду дырэктара прадпрыемства «Крынкі» Лёзьненскага раёну.

19 лістапада суд дасьледаваў эпізоды, якія здарыліся ў лістападзе 2017 году і паводле якіх Снарава абвінавацілі ў перавышэньні службовых паўнамоцтваў.

Паводле сьледства, былы кіраўнік раёну неаднаразова аддаваў незаконныя загады дырэктару Шумілінскага ПМК-70 наконт аказаньня транспартных паслугаў з аплатай па заніжаных коштах ці на бязвыплатнай аснове.

На паседжаньні заслухалі паказаньні сьведкаў – выканаўцы (на той момант) абавязкаў дырэктара Шумілінскай ЖКГ і асабістага кіроўцы старшыні райвыканкаму, а таксама агучылі

(працяг на стар. 2)

ЖЫЦЬЦЁ

СОТЫЙ МАЛЫШ

В загсе Витебского райисполкома зарегистрировали сотого малыша, родившегося в районе в этом году.

В отделе загса Витебского райисполкома прошла сотая регистрация родившегося в текущем году в районе ребенка.

Актовая запись о рождении № 100 составлена на Павла Романова, которому на днях исполнилось полторы недели. На знаменательном событии присутствовала в полном составе вся семья малыша: отец Илья, мать Надежда и старшая сестренка Дарья, проживающие в агрогородке Октябрьская. Во время записи новый житель района — богатырь весом 4020 г — вел себя достойно и не капризничал.

— Все чаще жители района регистрируют детей в загсе, а не в сельском Совете, — отметила начальник отдела Елена Клокова. — У нас более торжественные для таких случаев условия: зал красиво украшен, обновлен интерьер, есть комната ожидания. В юбилейном году регистраций детей почти в два раза больше, чем в предыдущие пять лет. Увеличилось и количество браков: в этом году заключили союз 257 пар, что на 50 больше, чем в 2018-м.

"Витебские Вести"

ПРАВАСУДДЗЕ

(пачатак на стар. 1)
пісьмовыя паказаньні кіроўцы ПМК-70.

Былы асабісты кіроўца Снарава прызнаўся, што ў ягоныя абавязкі не ўваходзіла суправаджэньне і выгрузка грузу. Але сказаў, што яму «было ня сорамна» і што ён не «крыўдуе на свайго кіраўніка», бо начальнік езьдзіў на службовым аўто самастойна, а яму, кіроўцу, «не было чым у тыя дні заняцца».

Паводле пісьмовых паказаньняў кіроўцы ПМК-70, які 3 і 15 лістапада перавозіў для Снарава дошкі ды іншыя піламатэрыялы ў Лёзна, ён атрымліваў ад дыспэтчаркі ПМК пуцявыя лісты, у якіх указаныя маршруты не супадалі з рэальным рухам яго машыны ў тыя дні.

Гэтак, 3 лістапада кілямэтраж аўтамабіля склаў 383 км, 15 лістапада – 215 км. У пуцявым лісьце кіроўца ўказаў рэальны маршрут руху з Шуміліна да Лёзна, але дыспэтчарка прымусіла перапісаць пуцявыя лісты, падагнаўшы агульны прабег да 97 кілямэтраў, якія і аплаціў Снараў.

Снараў заявіў, што ня лічыць сябе вінаватым па эпізодах 3 і 15 лістапада.

Суд далучыў да справы пазоўную заяву ПМК-70 аб спагнаньні матэрыяльнай шкоды, прычыненай Снаравым, на суму 153 рублі 66 капеек. Судзьдзя запытала абвінавачанага, ці мае ён намер на дадзеным этапе судовага разбору кампэнсаваць выдаткі ПМК. Снараў адказаў адмоўна.

Таксама была далучаная да матэрыялаў справы пазоўную заяву КУП «Крынкі» аб спагнаньні з абвінавачанага нанесенай ім шкоды ў памеры 277 186 рублёў, палова гэтай сумы мусіць быць выплачаная дзяржаве.

Цікава, што і Шумілінскі райвыканкам, якім Снараў кіраваў ад сьнежня 2015 году да лістапада 2018-га, просіць спагнаць з падсуднага кампэнсацыю шкоды ў памеры 4724 рублі 55 капеек.

Аляксандра Снарава ў лістападзе 2018 году замяніў на пасадзе старшыні Шумілінскага райвыканкаму Алег Быкаў, але і ён пратрымаўся нядоўга. Ад 29 ліпеня 2019 году Шумілінскім раёнам кіруе Віктар Гутараў. Супадзеньне ці не, але ў той жа дзень пачаўся судовы працэс над Снаравым.

Ян Сведка

КУЛЬТУРА

КАРАТКЕВІЧУ – 89

26 лістапада Беларусь адзначыла 89-годзьдзе з дня народзінаў клясыка нацыянальнай літаратуры Уладзімера Караткевіча. Напярэдадні сьвята, 24 лістапада, віцябляне сабраліся ля помніка пісьменьніку, каб выказаць словы падзякі «дзядзьку Уладзімеру», ускласьці да помніка кветкі і запаліць зьнічкі. Гучалі вершы, узгадваліся героі...

Некалькі дзён таму ў Вільні перапахавалі парэшткі Кастуся Каліноўскага і ягоных паплечнікаў, а ў Беларусі ўшаноўваюць найвялікшага беларускага пісьменьніка. Гэтыя дзьве падзеі зьвязаныя ня толькі ў сёньняшнім часе – яны зьвязаныя гістарычна, зьвязаныя еднасьцю беларускага нацыянальнага космасу. Пра сымбалічную повязь гэтых падзей ўзгадвалі ля помніка Караткевічу неаднойчы.

Постаць Кастуся Каліноўскага натхніла пісьменьніка на стварэньне рамана «Каласы пад сярпом тваім». Вобраз нацыянальнага героя Каліноўскага быў цэнтральным у вершаваных і драматургічных творах Караткевіча. Менавіта кнігі Караткевіча здолелі абудзіць панішчаны за Саветамі нацыянальны дух і запусьцілі нацыятворчыя працэсы, казалі прысутныя.

Тацяна Севярынец прыгадала, што акурат раман «Каласы пад сярпом тваім» упершыню пазнаёміў яе з падзеямі і ўдзельнікамі паўстаньня 1863 году. Пісьменьнік адкрыў для яе каштоўнасьць беларускай зямлі, авеянай легендарнымі таямніцамі і багацьцем народнай творчасьці.

«Караткевіч у сваіх творах зьвярнуў увагу на ключавых асобаў і ключавыя моманты нашай гісторыі», – адзначыла Тацяна Севярынец.

Актывістка БХД ўзгадала верш паэта «Амаль хрысьціянскі тост за ворагаў», які паэт прысьвяціў літаратуразнаўцу Адаму Мальдзісу і які актульна гучыць і сёньня. Прагучаў з вуснаў Тацяны Севярынец і верш Алеся Дудара, які лучыць асобы Каліноўскага і Караткевіча і сьведчыць пра гістарычную справядлівасьць, якая ўсё расставіць на свае месцы.

«Сьцежкі гэтых гадоў / Не пасьпелі яшчэ зарасьці. / І мы ведаем добра, / Каго зганьбаваць і запляміць / І каму, як герою, на ўзвышша вякоў узысьці…»

«Той, хто сёньня на самай высокай пасадзе ў Беларусі, сыдзе ў нябыт, а Каліноўскі і Караткевіч застануцца навечна», – сказала Тацяна Севярынец.

Якаў Дрозд

ЭКОНОМИКА

МАКСИМАЛЬНАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ

В агрохолдингах все должно быть направлено на достижение максимальной эффективности. Такое мнение высказала сегодня журналистам генеральный директор ОАО "Витебская бройлерная птицефабрика" Анна Норкус, комментируя прошедшее совещание по теме развития АПК Витебской области.

По словам Анны Норкус, птицефабрика тоже является агрохолдингом, так как в нее входят 12 хозяйств Витебского района. Однако есть и отличия от действующих интеграционных структур. Главное из них заключается в конечной продукции. "Наша основная деятельность связана с производством мяса бройлеров. Конечно, здесь у нас не может быть никаких сырьевых зон, поэтому на предприятии не только развернуто производство, но и разработана серьезная комплексная программа развития, которая предусматривает заполнение на 100% действующих мощностей. Главная задача - продавать готовую продукцию, ведь вся прибыль зарабатывается на добавочной стоимости от ее продажи. Основная цель - все заполнить, максимально работать, чтобы получить наибольшую отдачу", - подчеркнула Анна Норкус.

Сходство с действующими интеграционными структурами области, по ее мнению, заключается в наличии таких направлений деятельности, как растениеводство и животноводство. "Здесь наша задача - обеспечить зерном фабрику и те хозяйства, которые к нам присоединили, загрузить мощности, сохранить поголовье скота и более эффективно работать. Для этого вместо старых ферм, не соответствующих современным требованиям, мы идем по пути их модернизации или строительства новых комплексов", - отметила руководитель предприятия.

По ее словам, на данный момент конечный продукт, который предприятие получает по этому направлению, - молоко - продается в качестве сырья на перерабатывающие предприятия. "Однако уже напрашивается необходимость его переработки собственными силами в будущем, чтобы увеличить эффективность, дополнительно заработать деньги и опять же инвестировать в хозяйства", - констатировала гендиректор.

Касаясь производства зерна, она отметила, что в составе фабрики действует современный комбикормовый завод, где производятся высококачественные корма. Их использование дает результаты. "Все должно производиться эффективно. Тогда можно чувствовать себя уверенно, быть в рынке и конкурировать", - заключила Анна Норкус.

БЕЛТА

ЗДАРЭНЬНІ

ОПАСНАЯ СЕЛЁДКА

Сотрудники Госстандарта во время проверки магазинов в Витебске нашли рыбные пресервы с многократным превышением дрожжей в составе.

Проблема была с пресервами рыбными «Любо есть» торговой марки VICI в полимерной упаковке по 150 и 200 граммов производства ООО «Вичюнай-Русь». Их поставщик в нашу страну — предприятие «ЭкоФорт» из Минского района.

Исследования в лаборатории показали, что некоторые консервы этой марки не соответствуют требованиям технического регламента ЕАЭС «О безопасности рыбы и рыбной продукции» — по превышению допустимого уровня дрожжей.

Так, в сельди в масле с укропом «Царская» содержание дрожжей превысило норму в 55 раз, в сельди «Оригинальная» — в 60, в «Ассорти из филе-кусочков сельди тихоокеанской соленой и скумбрии атлантической холодного копчения в масле» — в 140 раз. А сельдь в масле «К картошке» стала «рекордсменкой»: дрожжевых грибов в ней оказалось в 400 (!) раз больше допустимого.

Употребление таких консервов может нанести вред здоровью. Продажу партии, которая находилась в магазинах, сразу же запретили.

«Віцьбічы»

ЗЛАЧЫНСТВЫ

НЕСУЦЯШАЛЬНАЯ СТАТЫСТЫКА

За 9 месяцаў 2019 году ад гвалтоўных злачынстваў супраць полавай недатыкальнасьці ў рэгіёне пацярпеў 21 непаўнагадовы. Такая статыстыка была агучаная падчас каардынацыйнай нарады, якая адбылася на днях у пракуратуры Віцебскай вобласьці.

Ад цяжкіх і асабліва цяжкіх злачынстваў у Віцебскай вобласьці пацярпела 35 дзяцей. У тым ліку ад гвалтоўных злачынстваў супраць полавай недатыкальнасьці (арт.166, 167 КК) – 21 непаўнагадовы, паведамляе абласная пракуратура.

У параўнаньні зь леташнімі лічбамі статыстыка суцяшальная: у 2018 годзе за такі самы пэрыяд было зафіксавана аж 39 злачынстваў, зьвязаных з сэксуальным гвалтам у дачыненьні дзяцей.

Сёлета за пабоі і наўмыснае прычыненьне болю і пакутаў сваім дзецям (ч.2 арт.9.1 КаАП) да адміністрацыйнай адказнасьці былі прыцягнутыя 22 чалавекі. Наагул жа, колькасьць асобаў, прыцягнутых да адказнасьці за прычыненьне пабояў і пакутаў у сям'і, сягае 3448 чалавек за 9 месяцаў (у 2018-м іх было 2737). 77% усіх зарэгістраваных злачынстваў учыняюцца ў стане алькагольнага ап'яненьня, адзначаецца.

У пракуратуры крымінагенную абстаноўку ў сфэры сямейна-бытавых дачыненьняў называюць «дастаткова складанай».

Чаму сацыяльна небясьпечнае становішча дзяцей выяўляецца неналежным чынам? Супрацоўнікі пракуратуры наракаюць на ведамасную раз'яднанасьць і «аслабленьне стан ведамаснага кантролю за працай установаў адукацыі».

У гэтай сувязі пракурор Віцебскай вобласьці Вадзім Сушчынскі акцэнтаваў увагу на «пытаньні дысцыпліны ў школах вобласьці, маніторынг сацыяльных сетак, дзе прысутнічаюць падлеткі».

«Па выніках абмеркаваньня прынятае адпаведнае рашэньне, выпрацаваныя канкрэтныя меры, накіраваныя на павышэньне эфэктыўнасьці прафіляктычнай дзейнасьці. Рэалізацыя гэтых мераў узятая на асаблівы кантроль», – паведамляе пракуратура віцебскай вобласьці.

Яшчэ некалькі лічбаў

За 9 месяцаў 2019 году колькасьць забойстваў на Віцебшчыне вырасла на 36% (сёлета – 34, летась – 25).

Колькасьць «бытавых» забойстваў падвысілася ўдвая (сёлета – 8).

Малалетнія дзеці ў 2019 годзе загінулі ў выніку гвалтоўных супрацьпраўных дзеяньняў сваіх нядбайных маці ў Лепельскім і Бешанковіцкім раёнах.

Зьміцер Міраш.
"Віцебская вясна"

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Узгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэдефануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ГІСТАРЫЧНАЯ ПАДЗЕЯ

«МАШТАБ ТАГО, ШТО АДБЫЛОСЯ Ў ВІЛЬНІ, ШАКАВАЎ УСІХ»

Маштаб, з якім патрыёты Беларусі праз візавы кардон і працоўны графік прарваліся ў Вільню, каб ушанаваць Кастуся Каліноўскага, бацьку нацыі, — маштаб гэты шакаваў усіх. Летувіска сярэдняга веку, побач з якой мы з сябрамі сядзелі ў кавярні, на ламанай расейскай так прачулена распавяла нам, у якім яны захапленні ад беларусаў, аж прасякнуліся 22 лістапада духам свабоды пачатку 90-ых.

Можна колькі заўгодна спрачацца пра спадчыну Паўстання, але гэтыя дні яскрава выявілі, дзеля чаго перадусім жыў і за каго перадусім змагаўся Кастусь Каліноўскі. Можна колькі заўгодна выразаць з эфіру бел-чырвона-белыя сцягі, але ўваскрэслыя з-пад вапны героі пераконваюць нас: праўда перамагае нават тады, калі ейных носьбітаў спыняюць фізічна.

Зласліўцы Беларусі спрабуюць даказаць, што Каліноўскі паляк і паўстанне чыста польскае, хоць сам Яська гаспадар з-пад Вільні ад самага пачатку пісаў: «Ад маскаля і паноў няма чаго спадзявацiся, бо яны не вольнасці, а глуму і здзерства нашага хочуць» (Мужыцкая праўда, 1:16). Зласліўцы Каліноўскага спрабуюць даказаць, што Каліноўскі пераследаваў праваслаўных, хоць за падтрымку паўстання самі расейцы рэпрэсавалі 14 праваслаўных святароў. Ворагі Беларусі скрыгочуць, што Паўстанне было бяссэнсоўным, але ж на мапе свету няма сёння турмы народаў, але ёсць незалежныя Польшча, Летува, Беларусь, за свабоду якіх і змагаліся паўстанцы 1863—1864 гадоў.

Уявіць, што расступіцца зямля і героі Паўстання ўваскрэснуць з-пад вапны, не мог нават самы смелы патрыёт. Але Бог гэта зрабіў. І зрабіў не абы калі, а менавіта цяпер, калі на 30-ым годзе незалежнасці мы зноў разважаем пра страту незалежнасці. Зрабіў менавіта ў гэтыя дні, калі на 20-ым годзе будавання «Саюзнай дзяржавы» адміністрацыя зноў прэцца ў імперыю дзеля новай дамовы на рабства. Тое, што Каліноўскі недарабіў на зямлі ў целе, ён робіць сёння па-за целам. І разважаць над гэтай містэрыяй было б добра сёння кожнаму патрыёту. Каб упэўніцца ў сабе, каб умацавацца вераю, што Госпад не кідае нас нават у сённяшнім нашым расцярушанні.

Творца гісторыі ўваскрасіў нас з-пад вапны турмы народаў, уваскрасіў з-пад вапны імперыі зла, Ён уваскрасіць нас і з-пад вапны часовай акупацыйнай адміністрацыі.

Зміцер Дашкевіч
"Наша Ніва"
Ад рэдакцыі.
Тут ўсё: www.svaboda.org/a/30287197.html

ПАМЯЦЬ

«НЕ ИХ ГЕРОЙ»

На горе Гедемина в Вильнюсе расступилась земля, чтобы хотя бы через 155 лет были отданы почести и дань памяти тем, кто жизнь положил за «белорусскую идею».

Похоронили лидеров антироссийского восстания.

Похоронили романтиков.

Похоронили героев.

Но давайте понимать и то, что вчера хоронили людей, которые выступали за иной цивилизационный выбор для Беларуси.

«Не народ для ўрада, а ўрад для народа» — это не просто красивая цитата из Кастуся Калиновского. Это не просто лозунг. Не просто идея.

Тома исследований написаны на тему ментальных отличий Востока и Запада. Научно, аргументированно, подробно. Но если тезисно, то главные отличия таковы.

Запад — государство для человека. Восток — человек для государства.

Запад — стремление к постоянному обновлению, преобразованию жизни. Восток — созерцательность, медленное, плавное развитие, сохранение старого, приспособление к новому.

Западная цивилизация ориентирована на понятие отдельной личности; каждый человек существует как личность, а не как винтик в массе людей. Восточная цивилизация ориентирована на понятие массы людей, и человек обязан сознавать себя частицей этой массы.

Таким образом, получается, что географически Беларусь находится в Европе, но по духу, по содержанию, по ценностям мы сегодня не европейское государство. 155 лет назад Российская империя на штыках навязала нам этот цивилизационный выбор — восточную азиатчину. И, собственно, именно против этого слома культурного кода белорусов было восстание Кастуся Калиновского.

Александр Лукашенко не поехал в Вильнюс на перезахоронение останков повстанцев. Министерство обороны Беларуси отказалось прислать почетный караул. Логично. Потому что главному баю Беларуси и его байству крайне удобно править бесправной серой массой. Именно такой народ для них — важное приобретение и ценность. Калиновский не их герой. Они могли только скрежетать зубами на его похоронах.

Но для белорусов, которые видят себя европейцами, Кастусь Калиновский — герой. Мы должны вернуться в Европу. Для Беларуси это и логично, и правильно. А, значит, лозунг Калиновского «Не народ для ўрада, а ўрад для народа» — это даже не белорусская мечта, это наша цель.

https://gazetaby.com

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ДОЛАРЫ ЯК ФАКТАР БЕЛАРУСКАЙ СТАБІЛЬНАСЦІ

«Нельга не прызнаць справядлівасць ісціны аб тым, што маленькія заробкі здольныя разбурыць нават самую моцную дзяржаву». Залатыя словы, пагадзіцеся. Прамоўленыя яны былі адзіным палітыкам (АП) 18 траўня 2001 года з трыбуны другога Усебеларускага народнага сходу і сваёй актуальнасці да гэтага часу не страцілі.

У верасні 2019 года сярэднестатыстычны беларус зарабіў 1108,5 рубля, што эквівалентна 538 доларам, ці 484 еўра. У параўнанні з заробкам сярэднестатыстычнага паляка, які атрымлівае каля 900 еўра, такія заробкі варта прызнаць маленькімі. Чым гэта пагражае моцным дзяржавам, сказана вышэй. Але ці можна лічыць такой Рэспубліку Беларусь, што прэтэндуе на званне донара еўрапейскай стабільнасці?

Адназначнага адказу на гэтае пытанне ў мяне няма, але вернемся да прамовы 18 траўня 2001 года: «Мы па крупінках збіралі дзяржаву і разбураную краіну. Калі пасля развалу СССР мы засталіся "без штаноў", дык спрабавалі іх пашыць ледзь не кожнаму, ды яшчэ змагаліся з "пятай" калонай унутры і дабрадзеямі звонку»…

Няма сёння праблемаў і са знешнімі «дабрадзеямі» на Захадзе. Што можам — прадаём. На што хапае сродкаў — купляем. Наконт спрашчэння візавага рэжыму амаль дамовіліся. Прыгажосць! Вось толькі на Усходзе не ўсё так складваецца, як хацелася б. Але мілыя сварацца, толькі цешацца. Дзвюм галінам аднаго народа высвятляць адносіны — справа звыклая.

Аднак адсутнасць «пятай» калоны не адмяніла фантомных боляў, якія засталіся ў спадчыну ад «ліхіх 90-х». Адсюль нявызначанасць з выбарамі — яны ці то свята, ці то «вакханалія». Магчыма, мы маем справу са святам электаральнай вакханаліі. Такое вось «два ў адным» з нацыянальным каларытам.

Словы «сіла» і «стабільнасць» не з'яўляюцца сінонімамі. Стабільнасць могілак сілы жывым не дадае. Не дадае стабільнасці і наяўнасць практычна ў кожнага беларуса штаноў. Дзяржава абяцала «іх пашыць ледзь не кожнаму» — і сваё абяцанне яна выканала. Ды што там штаны. Беларусам даўно ўжо не сорамна адзначаць Дзень аўтамабіліста і дарожніка. У гэтым годзе ён прыпаў на 27 кастрычніка. Звернемся да афіцыйнай статыстыкі: колькасць легкавых аўтамабіляў у асабістай уласнасці грамадзян у 2018 года склала 3031 тысячу (2972,7 тысячы ў 2017 годзе), што дазволіла давесці забеспячэнне легкавымі аўтамабілямі на 1000 чалавек насельніцтва да 320 штук.

У 2018 годзе Беларусь імпартавала 86,9 тысячы легкавых аўтамабіляў (158,3% да 2017 года). Свет у цэлым скараціў куплю «жалезных коней» на 4%. Свет скараціў, а беларусы павялічылі, прычым павялічылі на непрыстойны працэнт для краіны, што выпрошвае крэдыты для рэфінансавання ранейшых крэдытаў. Якіх толькі парадоксаў жыццё не падкіне, калі на коне шосты тэрмін! А без яго нам ніяк. Нас 9 454,8 тысячы, але максіма «Калі не ён, дык хто ж?» не губляе сваёй актуальнасці.

Задача пастаўленая, мэта вызначаная

…Рыба шукае, дзе глыбей, а чалавек — дзе лепш. Таму маленькія заробкі і здольныя разбурыць нават самыя моцныя дзяржавы. Зразумела, калі сіла дзяржаваў і дабрабыт грамадзян ніяк паміж сабой не звязаныя. Прыгадаем сумны лёс СССР з яго парытэтам з ЗША па колькасці ядзерных боегаловак, але з адсутнасцю парытэту па туалетнай паперы на адзін сярэднестатыстычны азадак.

Можна колькі заўгодна ўдасканальваць «беларускую мадэль» з дапамогай прапаганды, але права галасаваць нагамі нікому яшчэ адмяніць не атрымалася. Нічога незвычайнага ў гэтым няма. Іміграцыя — з'ява старая, як свет. Мінула каля 70 тысяч гадоў з таго часу, як прадстаўнікі віду Homo sapiens пакінулі Афрыку і за кароткі паводле гістарычных мерак час засялілі ўсе кантыненты, акрамя Антарктыды.

Адпаведную сацыялогію ў інтэрнэце я не сустрэў, аднак упэўнены, што сярод першых перасяленцаў пераважалі маладыя і прадпрымальныя. Як гэта адбілася на эканамічным развіцці Афрыкі — здагадацца нескладана. Для гэтага дастаткова звярнуцца да беларускага досведу. Тут напрошваецца прамая аналогія.

Праблема адтоку кадраў упершыню была ўсвядомленая кіраўніцтвам краіны яшчэ ў 2008 годзе, што лёгка пацвердзіць цытатай з паслання АП за адпаведны год: «На канец пяцігодкі (2010 год. — Заўвага рэд.) нам трэба заробтную плату давесці, баюся казаць, але да 700 долараў, нікуды не падзенемся. 500 долараў

(працяг на стар. 4)

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

(пачатак на стар. №3)

будзе мала. Трэба 700 — сярэдні заробак па краіне. Тады мы зможам утрымаць стабільнасць у нашым грамадстве».

Задача па дасягненні 700 долараў нарадзілася не на пустым месцы. АП ішоў «ад жыцця» — ад жыцця ў Расіі, у якой, згодна з паведамленнямі Мінстата, у сакавіку 2008 года заработная плата склала 688 долараў.

Задача пастаўленая, мэта вызначаная. Ва ўрадзе пстрыкнулі абцасамі і ўзялі пад казырок. 20 траўня на пасяджэнні прэзідыума Саўміна намеснік міністра фінансаў Андрэй Харкавец запэўніў, што да канца 2009 года сярэдні заробак складзе 550, а да канца 2010 года — 700 долараў! Калі ўлічыць, што стартаваць даводзілася з адзнакі ў 390 «зялёных», то па ўзроўню аптымізму беларускі ўрад мог смела прэтэндаваць на траплянне ў «Кнігу рэкордаў Гінеса».

Вынік шчоўкання абцасамі вядомы: індэкс спажывецкіх цэнаў у апошні год пяцігодкі (снежань 2011 года да снежня 2010-га) склаў 208,7%, а беларускі рубель да долара патаннеў у тры разы.

Лекары ў медыцыне — не галоўнае

Заснавальнікі савецкай дзяржавы спрабавалі «дагнаць і перагнаць» заходні свет па вытворчасці чыгуну і сталі на душу насельніцтва — і мелі ў гэтым поспехі. Але гэты паказчык выйшаў з моды яшчэ пры дарагім Леаніду Іллічу Брэжневу. Як ні стараліся штатныя прапагандысты, але прытармазіць бесперапынны рост матэрыяльных і духоўных патрэбаў савецкага чалавека ім было не дадзена.

…Падчас размовы з журналістамі было згадана пра нядаўняе рашэнне Польшчы ўвесці новыя правілы для лекараў з-за межаў Еўрасаюза, якія адмяняюць, у прыватнасці, абавязковае пацверджанне дыпломаў. Адказ АП цытую паводле прэс-рэлізу: «Нас гэта хвалюе, але не напружвае. Міністр гаворыць, што на працягу двух гадоў наогул гэту праблему (недахопу ўрачоў у медустановах. — Заўвага рэд.) здымем. Таму, можа, і нічога страшнага, што чалавек паехаў, недзе чамусьці падвучыўся. Галоўнае, каб ён не забываў пра краіну, вяртаўся назад і дапамагаў ёй».

Лекарам АП паабяцаў да 2025 года падвойныя заробкі. Але лекары ў медыцыне — не галоўнае. Галоўнае — наяўнасць сучаснага абсталявання. «Трэба так зрабіць, каб наш лекар быў абсталяваны, як замежны», — падкрэсліў АП.

Зводзіць мадэрнізацыю да завозу новага абсталявання — гэта не ў Беларусі прыдумалі. Яшчэ пры цару Гароху было заўважана, што абсталяванне ніякіх патрабаванняў да якасці дзяржаўных інстытутаў не прад'яўляе. Абсталяванню глыбока абыякава, дапускаюць кандыдатаў ад апазіцыі да выбараў або здымаюць паводле надуманых прычынаў. Яно гатовае пакорліва гадамі стаяць у скрынях нераспакаваным, і пры гэтым ціхенька маральна састарэць.

З жывымі людзьмі складаней. Маўчаць (гадамі стаяць у скрынях нераспакаванымі) згаджаецца шмат хто, але далёка не ўсе. У гэтым і палягае галоўная праблема ўлады, якая ўзяла на сябе абавязак пашыць ледзь не кожнаму беларусу штаны.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
“Новы Час”

ПАРАДЫ

ШТО РАБІЦЬ З ФАЛЬСЫФІКАТАРАМІ ВЫБАРАЎ

Што я чула ад калег, якія бралі ўдзел у працы «выбарчых» камісій, пра фальсыфікацыі? Чула такое: «Заўтра ў камісію. Нешта я баюся. Чаго баюся? Усяго. Ладна, няважна. Тыдзень патрываць». Чула такое яшчэ: «Мы царовы людзі. Нам дзяржава плаціць грошы. Мы служым дзяржаве, а не камусьці яшчэ». Чула і такое: «А нашто нам фальсыфікаваць? У нас усё па праўдзе».

Суровая праўда ў тым, што людзі, якія сядзяць там, у гэтых камісіях, ніколі не прызнаюцца ані вам, ані нават сабе, што яны фальсыфікуюць выбары. Яны робяць усё што заўгодна: выконваюць загад, трываюць, бароняць сваю ўладу, прасоўваюць свайго кандыдата, які паабяцаў школе ці прадпрыемству залатыя горы за перамогу (і ён выканае абяцаньні, не хвалюйцеся!) — яны робяць усё што заўгодна, але не фальсыфікуюць. Таму дагрукацца да іхнага сумленьня зусім немагчыма.

Сумны парадокс сытуацыі заключаецца ў тым, што ўва ўсіх іх ёсьць пэўнае сумленьне, і менавіта таму яны ведаюць, як і чым яго прывесьці ў норму. Яны ўсё сабе патлумачылі, і сумленьне іхнае ў парадку. Аргумэнты, якімі яны дазволілі сабе фальсыфікаваць што заўгодна, жалезныя, таму што выпрацаваныя для экстрэмальных сытуацый.

Вы не сустрэнеце там аніводнага чалавека, якога можна назваць прыстойным, на іх ня ўзьдзейнічаюць словы аб прыстойнасьці. За столькі гадоў існаваньня нашай псэўдавыбарчай сыстэмы сьпісы гэтых людзей шматкроць правераныя і загартаваныя ў баях. Любая заклікі да іх бессэнсоўныя, любыя высокія словы пра мараль і закон — пыл. І ня толькі падчас працы ў камісіях. Наогул.

З самага дзяцінства гэтыя людзі жывуць ва ўмовах, у якіх закон не вырашае нічога, а асабістыя сувязі і ўменьне прагінацца — усё. Менавіта грунтуючыся на сваім, падтрыманым жыцьцёвым досьведам пакаленьняў, разуменьні законаў і маралі, яны рабілі кар'еры, будавалі кватэры, вучылі дзяцей, здабывалі ўласны дабрабыт і спакой. Сустракаюцца сярод іх і настаўнікі, шараговыя — радзей за тых, хто абцяжараны пасадай, а значыць, дадатковым прэсам залежнасьцяў, страхаў і дазволаў на зло. Цяжка быць дырэктарам альбо завучам і не фальсыфікаваць што заўгодна кожны дзень з розных нагодаў. Проста таму, што так працуе сыстэма, і ня толькі выбарчая.

Мне пішуць: «Ганна, зьвярніцеся да настаўнікаў, каб яны не фальсыфікавалі выбары». Я ня маю такіх слоў, каб да іх зьвярнуцца з простым заклікам. Баюся, такіх заклікаў наогул не існуе. Паводле іхнага разуменьня, яны не фальсыфікуюць. Яны так выконваюць свой грамадзянскі абавязак, бароняць сваіх дзяцей і забясьпечваюць унукаў.

Гэта моцна нагадвае мне савецкіх сьледчых трыццатых гадоў. Ніхто зь іх не сказаў ніколі нікому, і найперш сабе: я катаваў падсьледных, таму што хацеў катаваць. Яны ўсе былі ўпэўненыя, што так, і толькі так можна выканаць свой абавязак. І чым страшней, чым брудней гэта рабілася, тым часьцей яны думалі пра сябе: які ж я непахісны герой, і на што толькі я не ішоў дзеля сваёй краіны. Гэта вам не ракеты ў космас запускаць. Ракеты любы дурань запусьціць. Ты от паспрабуй, як я, кожны дзень у крыві ды крыках. Гэта табе не чысьценькімі рукамі паперкі перакладаць. Тожа мне, беленькія. Дзе б вы былі, беленькія, каб мы чорненькімі не былі тут дзеля вас.

Я казала сваёй былой каляжанцы: «Дык калі вы баіцеся, чаго туды ідзяце? Столькі нэрваў за сьмешныя грошы. Адмоўцеся, ды ўсё». Яна мне адказвала: «Хіба я толькі гэтага баюся? Я і працаваць кожны дзень баюся. Мне што, ад усяго адмаўляцца?» Я тлумачыла другой: «Вам не дзяржава плаціць грошы, а людзі, падаткаплатнікі. Дзяржава вам ня цар, а слуга, і мы маем права патрабаваць ад яе справядлівасьці і сумленьня». Яна расьсьмяялася. У трэцяй я не пыталася нічога, бо я ведаю, што ў маленькіх гарадах і вёсках сапраўды ня трэба нічога фальсыфікаваць. Усё адбываецца само.

Для чаго я гэта ўсё пішу. Для таго, каб мы зразумелі: у нас ня будзе іншых выбарчых камісій. Мы не дагрукаемся да іх чальцоў ніякімі словамі. Яны будуць стаяць насьмерць, баронячы свае пасады, свае выгоды, сваё спакойнае жыцьцё тут і цяпер. Асабліва калі яны будуць разумець, а яны ўжо гэта разумеюць, што за ўкіды бюлетэняў і прыпіскі давядзецца адказваць, калі яны раптам прызнаюцца, пакаюцца і перастануць супрацоўнічаць з уладай.

Што нам рабіць? Ведаць свайго ворага і ня мець надзей на тое, што ён зьнікне. Мацнець і пашырацца.

Спакойна, але няспынна рабіць сваю працу: выхоўваць свабодных і сумленных дзяцей, нічога і ніколі не фальсыфікаваць самім пад любым, нават самым сьвятым, соўсам, падымаць і пашыраць сваю мову, ведаць сваю гісторыю і культуру, адчуваць сябе гаспадаром сваёй зямлі, несьці гэта адчуваньне далей, перадаваць з рук у рукі, уключацца ў грамадзкі рух, не баяцца і не схіляць галавы. …

Безупынна, спакойна і цьвёрда, без залішніх патасных словаў і заклікаў да сумленьня і справядлівасьці, казаць сваім родным і знаёмым, якія бяруць у гэтым удзел: «Гэта фальсыфікацыі. Гэта нічым немагчыма патлумачыць. Ты парушаеш закон». Яны не павераць, але яны будуць ведаць, што ня маюць падтрымкі.

Гэта надзвычай доўгі шлях. Іншага, на жаль, я ня ведаю.

Ганна Севярынец
“Радыё Свабода”

РЭХА

ВЫБАРАЎ НЯМА. АЛЕ ВЫБАР — ЁСЦЬ

На мінулым тыдні краіна перанесла хваробу, якая афіцыйна завецца выбарамі. І многія перажываюць пасля яе ўскладненні: кагосьці не адпускае галаўны боль і сусветнае расчараванне, у некага круціць пальцы ад падтасоўвання лічбаў у пратаколах, пячэ рукі ад укідаў бюлетэняў, а некага спальваюць згрызоты сумлення.

Як бы ні было, наступствы ад «вакханаліі» адчуваюць усе, хто прама ці ўскосна браў у ёй удзел. Так, некалькі назіральнікаў вымушаныя былі звяртацца па медычную дапамогу наўпрост на выбарчых участках: у аднаго скокнуў ціск, у другой не вытрымалі нервы… З якімі праявамі «поствыбарчага сіндрому» сутыкнуліся чальцы камісій і галоўныя арганізатары гэтай ліхаманкі, сказаць цяжка, але і для іх яна не прайшла бясследна. Я асабіста ведаю чалавека, які быў сябрам камісіі, і пасля ўсяго, што адбылося, прызнаўся, што яму сорамна за ўдзел у гэтым.

Напачатку ён яшчэ спрабаваў апраўдвацца, што ў яго не было выбару — проста паставілі перад фактам. Яму не хацелася губляць працу ў сталым узросце, псаваць адносіны з кіраўніцтвам… Але, паслухайце, хіба пра адсутнасць выбару тут гаворка? Для мяне ў гэтай сітуацыі выбар якраз відавочны — нежаданне супраціўляцца і змагацца за свае правы.

Хіба шмат знойдзецца злодзеяў, якія прызнаюцца, што рабілі злачынства дзеля самога злачынства? Часцей за ўсё злачынцы знаходзяць сабе апраўданне, спасылаюцца на абставіны… Хіба большасць даносаў на сяброў і суседзяў у 1930-х гадах пісалі проста дзеля таго, каб ім нашкодзіць? Не, даносчыкі хацелі адвесці бяду ад сябе. Ну і заадно завалодаць суседскім дабром — усё адно ж прападзе.

Канешне, мяне можна папракнуць у занадта жорсткіх параўнаннях. Але, па-першае, якая розніца, пад які артыкул Крымінальнага кодэкса трапляе злачынства? Яно ўсё адно застаецца злачынствам. Па-другое, ніхто не ў стане даць адказ, на што можа пайсці чалавек, прыціснуты страхам. Сёння ён фальсіфікуе выбары, а заўтра можа пайсці пісаць даносы.

Менавіта страх — тое пачуццё, якое ў нас узрошчвалі не адно пакаленне і ад якога мы так і не здолелі пазбавіцца, жывучы ў незалежнай краіне. Ад таго і «выбары», і шмат якія яшчэ працэсы ў нашай дзяржаве з году ў год адбываюцца па нязменным сцэнары. Страх згубіць нагрэтае месца і добры заробак прымушае людзей марнаваць жыццё на ненавіснай працы. Страх застацца ў адзіноце прымушае жанчын цярпець хатні гвалт. Страх быць раструшчаным сістэмай прымушае моўчкі парушаць закон дзеля ўмацавання гэтай сістэмы. І самае непрыемнае, калі ўзнікае стакгольмскі сіндром, і ахвяры пачынаюць апраўдваць сваіх катаў.

Вось толькі парадокс у тым, што той, хто баіцца, прайграе пры любым раскладзе. Сістэма ўсё гэтак жа будзе падмінаць баязліўца пад сябе, гвалтаўнік усё гэтак жа будзе чыніць здзек з маўклівай ахвяры, працадаўца будзе пагарджаць працаўніком, які баіцца заявіць пра свае правы.

Бо навошта нешта мяняць, калі ўсіх усё задавальняе? Але, як пісаў Караткевіч, Бог даў беларусу дзюбу не для таго, каб ён пішчаў. І, пагатоў, галава дадзеная кожнаму з нас не толькі для таго, каб насіць капялюш і пры нагодзе хаваць яе ў пясок. А перадусім — каб думаць і рабіць выбар.

Бо нават калі ў краіне няма сапраўдных выбараў як формы ўдзелу грамадзян у грамадска-палітычным жыцці дзяржавы, кожны ў стане зрабіць выбар для сябе: баяцца ці не, казаць праўду ці маўчаць, удзельнічаць у злачынстве ці выкрываць яго, заставацца сумленным чалавекам ці пераходзіць на бок пануючага зла.

Ёсць усяго некалькі выпадкаў, калі можна казаць пра адсутнасць выбару: калі пазбаўлены розуму і дзеяздольнасці ці калі знаходзішся ў магіле. Але ж нас з вамі гэта не тычыцца?

Дзіяна Серадзюк
“Новы Час”

Заснавальнік і рэдактар:
Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск,
вул. 1-я Сененская д.5,
Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 30.11.2019 у 17.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.